

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 „ 50 kr.

Bérmentetlen levelek
csak ismert kezekből
fogadtnak el.
A kéziratok nem adatnak
vissza.

A nyílt-térben minden
három hasábos garmond-
sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi közlöny.

MEGJÉLEN HETENKINT EGYSZER.

Hirdetési díj:

A hirdetéseknek minden
egyes szó után 2 kr. fi-
zetendő.

Terjedelmes hirdetések
többszöri beiktatása,
kedvezőbb föltételek
alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás
után kincstári illeték
30 kr.

Az iparos-osztály anyagi, erkölcsi és politikai helyzete.

— Heyduk Ambrustól. —

[Folytatás.]

A hozott „közgyi“ törvény folytán ezt maig a Deákpárt nem létesíthette; de a fuzió a vegyes elemekből alkotott kormányval élén, valószínűleg megtalálta már azon üdvös eszközöket is, melyekkel a nemzet nagy zömének e méltányos és létfeltételeit biztosító igazságos követelését meghallgatva, czélt lehetne érni. A kormánynak s a nemzetnek szilárd, megmáshíthatlan akarata s eltökélése legyőzhetné végre azon akadályokat is, melyeket a honmentő közgyes Deákpárt oly meggondolatlanul halmozott független anyagi önkormányzatunk kivívhatása elé.

A szabadelvű miniszterialis párt programjának kilencedik pontja szerint feljogosítva, remélhetjük, hogy a még hátralevő kiegyezési három évek folyama alatt a lehetőségek minden akadályai elfognak enyészetni, s hogy Magyarország anyagi jövőjére az új kormány szilárd közvetítése folytán rövid időn új hajnal derül. Ne képzeljük azonban hogy egy függetlenül életrehívandó hitelrendszer egyszerre mindjárt, s mintegy varázstűtőre azonnal átfogja alakítani anyagi létünket. Hogy ez történhessék, ahhoz igen sok erkölcsi akarat kívánatik, melyet szilárd elhatározással eljáritathatunk ugyan, de melylyel maig nem igen dicsekedhetünk.

1876-ban vagy esetleg 1877-ben léptessék életbe egy bármily irányu s jellegű magyar vagy magyarosított bank; lesznek a mult s jelenhez hasonlólag a jövőben is oly egyének, kik az általános hitel élvezetből mintegy fátumszerű következetességgel ki lesznek rekesztve; mert valamint

az államoknak, társadalomnak s közzintézeteknek bizonyos eljárási szabályt kell követniök, ha czélok rendíthetetlen hitelélvezés: úgy vannak az egyedi életben is oly hitel-erkölcsök, oly elővigyázó rendszabályok, melyek a külföldi forgalmi világot nagygyá s magasztossá tették, de a mely a magyar ipar s kereskedelmi életben még eddig igen csekély mérvben méltattott figyelemre.

Legyen bármily jellegű pénzrendszerünk és anyagi átalakításunk a jövőbe, mindenekelőtt el kell sajátitanunk a külföldtől azon hitelerényt, mely nélkül a ól értelmezett hitel, teljességgel nem válhat általánossá, s mely nélkül azon mozgató erő, ezental is csak mint eddig, egy kizárólagosan szabadalmazott s előnyösített kedvelt tőzserosztály körébe maradna összpontosítottan.

Ha az általános hitelélvezetésre jogosítottnak érezzük önmagunkat, szükségesnek látom, hogy megismerjük a hitel általános feltételeit is. De nálunk épen azon feltételi szabályok azok, melyeket vagy nem is ismerünk, vagy annak tanulmányozását egészen kicsinylőleg mellőzzük, avagy ha egy kis körben annak érvényesítésére törekszünk is, végre mégis elbizakodva: hűtlének leszünk azon hitelvekhez, melyek egyedül szilárd s kitartó gyakorlat mellett képesek egyéni műveleteink támogatásául az általános hitelszervezés kezdetével a személyes hitelt tartósan biztosítani.

Mindnyájan megvagyunk arról győződve, hogy egyéni személyes hitel nélkül mily terhes előhaladásunk, s mily számtalanok azon akadályok, melyek egy egészséges s munkásélet kifejlődésének sőt felvirágoztatásának útját állják, s hogy mily keserűek azon megpróbáltatások, melyeket egy munkás férfi elszenvadni nemcsak anyagilag, de még erkölcsileg is kénytelenítettik, ha akár saját hibája, akár a sors véletlen csapásai folytán meg-

vonatik tőle azon szilárd hitel, mely az „ipar és kereskedelem“ aggálynélküli örömteljes emelkedésének, s az egyéni lét felvirágoztatásának egyedüli biztos eszköze.

Mindnyájan ismerjük, vagy véljük ismerni a hitel befolyását egyéni létünkre, s követeljük annak a legnagyobb mérvben kiterjedt élvezhetőségét. A közzgazdaság terén csudáljuk legyőzhetlen erőit s óriási hatalmát. Sőt az is véljük, hogy felismertük már annak minden megsebezhető Achilles-pontjait.

A gyakorlati életben pedig észleltük, hogy mily visszaélés, mily káros következményeiben, sőt hogy mily visszahatást szül az, nemcsak az egyedi, társadalmi, de az állami élet hitelszervezetére is. És mégis vajmi kevesen vannak, különösen a közvetlenül érdekelt kisbirtokos, ipar- s kereskedelmi osztály közt, kik a hitel termékenyítő s az élet rétegeibe oly mélyen behatoló sugarainak jótékony befolyását feltudnák fogni; és vajmi kevesen vannak, kik iparkodnának a közzgazdaság ezen éltető elemét, — önmagok részére ovatosan megszerezni, s azt a hitelélvezhetőség szabályainak kellő, de tétovázás nélküli szilárd s gyors alkalmazásával örök időre biztosítani.

A hitel erkölcsi szabályainak mellőzése, sőt végtelensége már sok szép s kiterjedt ipartelepek és gazdaságoknak idézték elő örök enyészetet, s mégis ahelyett, hogy önkárunkon okulva annak ápolását figyelmes műveleteinkkel gondoznánk, számtalan esetben kénytelenítettünk észlelni azon könnyed meggondolatlanságot, melylyel forgalmi létünk eme legfontosabb emeltyűje kezeltek.

Ami tiszta légkör, — tápáló éték és üdítő ital a testi fejlődésre nézve, ugyanaz a hitel: lankadni kezdő „ipar- s kereskedelmünk“ fölvillanyozására. Oly nélkülözhetetlen alkatrésze az anyagi munkaerőnek, mely nélkül a hazai munkásosztály

A „Zemplén“ tárczája.

Isten és vallás.*

„A természet-bölcsészet egyik legrégebb s talán legfontosabb kérdése az: léteznek-e világra hozott fogalmak, eszmék. E kérdés részben a felett határoz, valjon az ember, mint egy felsőbb világ teremtménye, testét csak mint szellemi lényé külső és idegen hüvelyét nyerte-e, azon rendeltetéssel, hogy azt lerázza és szellemi kutforrásához visszaterjen, vagy hogy az őt szülte és fogadta világgal úgy szellemi mint testi lényére nézve szükségképi, elválaszthatatlan összefüggésben áll-e, és hogy szellemi lényét ezen világtól oly módon nyerte-e, hogy attól hasonlóan a növényhez, mely termő talaja nélkül nem élhet, saját veszte nélkül el nem szakasztható. E kérdés egyszersmind olyan, mely nem vesz el az általános bölcsészeti áthatlan homályban, hanem a mely — hogy úgy fejezzük ki magunkat — test és vérből áll, s tapasztalati tények alapján és minden szósallang nélkül fejtegethető s dönthető el.“ — „Moleschott az embert érkei szüleményének nevezi, és elfogulatlan vizsgálódás csakugyan arról győz meg, hogy minden mit tudunk, gondolunk és érzünk, csak szellemi fölelevenítése annak, mit a külvilágtól az érkei útján magunkba fogadtunk vagy előttünk már mások magukba fogadtak. Bármely ismeret, mely a bennünket környező és érkei által megközelíthető világot túlhaladná, bármely természetfölötti, föltétlen tudás lehetetlen és nem létezik. Mindennapi tapasztalás, hogy az ember csak érkei lassankénti fejlődésével és azon mérv-

* Mutatvány, Obermayer Lajos „Életismeretek tárháza“ című, ismertetés végett beküldött művéből.

ben kezd szellemileg élni, a mint azok által a külvilággal bizonyos viszonyba lép, s hogy ezen szellemi fejlődése lépést tart érkei és gondolkodási szervei fejlődése-, valamint a felfogott benyomások száma- és jelentőségével.“ — „Minden elfogulatlan észlelő — ugymond Virchow — meggyőződött arról, hogy a gondolkodás csak lassanként fejlődik az emberben. Az újszülött gyermek ép oly kevés gondolkodik, ép oly kevés bír lélekkel, mint a még meg nem született; nézetünk szerint csak testileg él, de szellemileg nem sokkal több, mint holt. Szembe nem ötlő, fegyverzett szemmel is alig látható hólyagszálból fejlődik ki lassanként az anyagi testben az ember, vagy egyáltalában az állat. Bizonyos nagyságot elérve, képes ugyan mozogni a magzat az anyaméhben, de e mozgások nem lelki tevékenység által idézvék elő, hanem önkéntelenek; a magzat nem gondolkodik, nem érez, nem tud magáról semmit. Az ember ezen állapotra, midőn érkei még tétlenek vagy kifejletlenek, későbbi életében legkevésbé sem emlékezik vissza, ép úgy mint az anyai testtől elvált önálló létének első idejére, és ezen teljes emlékezethiány elég bizonyosság akkori szellemi nemléte mellett. Ennek oka csakis abban fektetik, hogy a magzat-állapotban a külső benyomások teljesen hiányoznak és az ezután közvetlenül következő állapotban is oly tökéletlenek, hogy mellettök az ember szelleme ki nem fejlődhetik. — Érdekes e kérdésnél pár pillantást vetni azon majdnem nevetséges tudományos vitára, mely az emberi magzat ugynevezett megjelkesülésének időpontja fölött folyt, és azon pillanattól fogva gyakorlatilag is fontossá lön, midőn a megnem született magzat elhajtása erkölcsi és jogi bűnnek tekintett.“

„A körül forgott a vita, valjon az emberi magzatban, fejlődési tartamának mely időpontján foglalja el székét az egyéni lélek, minthogy csak ez időponttól fogva lehet a magzat, mint lélekkel bíró lény ellen bünt elkövetni. Ezen időpont meghatározásá-

nak tudományos és észteni lehetetlensége bizonyítja, mily terde és valótlan azon nézet, melyszerint egy felsőbb hatalom lehel szellemet és lelket a magzatba. És a római jogászok ehhez képest nem is tekinték a magzatot külön lénynek, hanem csak az anyagi test egy részének, mely az anyáé, s melylyel tehát kénye kedve szerint rendelkezhetik. Azért a római nőknek a magzat-elhajtás törvényesen és erkölcsileg meg volt engedve, s már Plato és Aristoteles is e szokás mellett nyilatkoztak. A stoikusok szerint a gyermek csak a lélegzéssel nyeri lelkét. Még csak Ulpian idejében lön a magzat-elhajtás megtiltva. A justiniani törvénykönyv a fogamzás utáni negyvenedik napot veszi a magzat megjelkesülésének időpontjául. Az újabb jogtudósok a fogamzással egyidejűleg lelkét és életet is tulajdonítanak a magzatnak — mely nézet sehogysem hozható összhangzásba a természet-tudományi tapasztalatokkal. A ki látott valaha górcső alatt emberi vagy állati petét ondoszácsáival, csak mosolyoghatott ily petelékek felett. Testi vagy anyagi tehetékekkel, melyek alapján később szellemi tulajdonságok fejlődnek ki: bírhatnak ezen csira-anyagok, sőt kell is birniok azokkal; de valódi lélektartalomról szó sem lehet. Voltak idők, midőn még nem ismerték ama bölcsészeti és vallási tulajdonságokat, melyek ma a legegyszerűbb dolgokat is visszas tényben tüntetik fel. Mózes és az egyiptomiak azon határozott véleményben voltak, hogy a gyermek az anyaméhben még nem bír lélekkel. Hasonlag több nem európai országban is, úgy látszik mitsem tudnak a lélekkel bíró magzatról.“

Csak a tényeknek ellenmondó hit tarthatja lehetségesnek, hogy a magzat lélekkel bír az anyaméhben: egyetlen jel, egyetlen nyilvánulás, egyetlen emlékezet nem árulja ezt el. Az sem lehetséges, hogy a születésnél, midőn a gyermeki test az anyától elszakad, egy kész, ezen alkalmat már előre leső lélek rontson elő és vegye birtokába új lakását, hanem ezen lélek csak lassankint s idővel fej-

léte, a nagyipar óriási fejlődése s a külföldi virágzó kereskedelem szabad rendszere ellenében teljesen tarthatatlan, sőt megvédhetlen. Soha! és semmi körülmények közt ne hagyjuk magunkat tehát visszaretenteni egy egészséges hitelrendszernek meghonosításától és annak szabatos kezelésétől; soha! és semmi viszonyok közt ne feledjük, hogy anyagi létünk megvédésére szolgáló ezen eszköz oly veszélyes két élű kés, mely midőn számunkra kenyeret szel, visszásan kezelve ugyanakkor: egész véletlenül átmetszheti munkás kezünk életereit is.

Ha tehát egyszer hosszas küzdelem, kártató nélkülözés és epedő sovárgás után végre nemzeti iparunk fejlesztésére a megkívántató független bankrendszert önrendelkezésünkre megnyerhetjük, sőt azzal véd- s dacz szövetségre léphetünk, azaz hitelügyeink szabályozhatóságának önálló uraivá emeltetünk, anyagi viszonyaink követelményeikhez képest, de nem túlfeszített igényeink s képzelt szükségletünk szerint: törekedjünk a hitel óriási előnyeit oly alakban kiaknázni, hogy azáltal jövőnk érdekeit tekintve a „közérköliség“ és a nemzet általános hitelérdekeinek rovására visszaesés ne következhessek be. Tényleges működésünkben soha sem tévesztvén szem elől azon jellemző francia mondat szándékát, mely az „ipar és kereskedelem“ szilárd alapját jellegző: mint az általános nemzetgazdasági fejlődés feltételének erkölcsiana megczáfolhatatlan örök időkre igaz marad. Az angol nemzet a munka értékének megjelölésére: „az idő pénz“ jelszavát használja. A francia ellenben a forgalmi élet erkölcsanál vallja s hirdeti, hogy a pénzvesztés még nem tekinthető veszteségnek, de az ebből eredő elcsüggedés már a munkás élet létfeltételeinek kockázata, míg végre a hitelt megvonás, vagy annak általános hiánya, alapja: az ipar- s kereskedelmi lét összpontosított s biztos tönkrejtuttatásának. Hitelműveleteinknél sajátságos el tehát e két iparos nemzet erkölcsi fogalmát, mert míg az angol nemzetet takarékosan beosztott munka idője óriási iparossá fejlesztette és inponáló gazdagságra emelte: addig a francziának hitelerénye megszerezte nemzetének azon erkölcsi ölény mely nélkül daczára virágzó munkásságának s hazafias áldozatkészségének, mint állam sem tölthette volna be azon kötelezettségét, melynek hallására is elszörnyedve, kételkedze rá zogatták Európa államai hitelképtelen fejeiket.

Mi magyarok szintén azt hisszük, hogy teljesen ismerjük a hitelélvezhetős feltételeinek francia jellegű erkölcsanál, sőt büszke önértékeléssel, esetleg fennhájazva azt követeljük, hogy hitelbecsületességünk fogalmai előtt az egész világ porba

lódik ki azon viszony következtében, mely az ébredő érzékek által az egyén és a külvilág között keletkezik. Lehetséges ugyan, mint fennebb látók, sőt néha bizonyos is, hogy az új egyén testi szervezete már az anyaméhben, és főképp öröklés által átvitt bizonyos tehetéseket, előtehetségeket tételez föl, melyekből később, mielőtt a külső benyomások hozzá járulnak, szellemi minőségek, tulajdonok stb. fejlődnek ki, de soha szellemi képzet vagy eszme, vagy bármiféle szellemi tudás velünk született nem lehetett. Az újszülött gyermek szópása nem öntudatos eszmélés, akarati cselekvés következménye, hanem mint bizonyosan tudjuk, csak visszidegzési művelet, azaz olyan, mely az idegekben egy ismert, önkény és öntudattól független élettani folyamat segítségével, tisztán erőműveléssel idéztetik elő.

Innen van, hogy a gyermek nem csupán az emlőt szopja, hanem más, szájába dugott tárgyat is. („Dr. Kuzmaul A. szerint is, az újszülött gyermek képtelen arra, hogy maga találja meg az anya emlőt, s hogy még a szopást is csak később végzik teljes sikerrel, s hogy vannak gyermekek, kik soha sem képesek e műtétet a többiekhez hasonló tökélyvel végezni. — Midőn pedig végre felemlítjük, hogy az újszülött gyermek első kiáltásait az őt érintő hideg lég kellemetlen hatásának tulajdonítja, nem csekély mérvben fogjuk a velünk született eszméket védő eszmeelvi, illetőleg helyesebben szólva „érdek-bölcsészet“ jellemzését eszközölni, ha e tárgyban Hegel azon ellentétes állítását említjük fel, mely szerint ő a gyermek első kiáltásaiban ugyszólván az ember magasabb eredetének kinyilatkoztatását ismeri fel; s hogy a gyermek ezen eszményi műtete által már is azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy követelményeinek a külvilág általi teljesítését joggal kívánhatja, s hogy a külvilágban önállósága szemben az emberrel hiábavalóság; s innen ered durczás és parancsoló tombolása is. Nem kevésbé jellemző Hegel követőjének Michelet azon állítása, mely sze-

omoljon. És mégis legtöbbször vétkezünk az ellen. Igaz, hogy a becsületét őrző, de a sors csapásai alatt meghajolt s mindenét veszített, a nemzet megőrzendő hitelbecsületének köpenyegé alatt fitogtatva üldözzük, sőt együgyűnek is kereszteljük. De a szédelgők és hitelszarnokok előtt rendszeren önmagunk hajolunk meg; dicsőítjük életrevalóságokat, sőt csudáljuk mint fináncz- kapacitásokat; közmegvetés helyett nyaljuk talpaikról a port, kivált ha az illetők a felsőbb körhöz tartoznak. Megméltéyzett társadalmi életünkben kalapot emelünk a méltóságos és nagyságos váltó- s szerződés- hamisítók előtt, sőt bocsánatkérés mellett rohamos idegbetegségnek tulajdonítjuk az ékszer-tolvajlást; ellenben: a középosztály a helyzet által kényszerített — pontatlan fizetőit üldözzük, megfosztjuk szavazati jogától, esetleg kárörvendőleg polgári becsületétől s óriás örömmel vagyondától is; mintha bizony a nagyhitelezőnek szándékába rejlenék üzlet barátait tönkre tenni, ezáltal saját forgalmának közvetítőit apasztani és nem csupán oda törekednék, hogy a viszonyok folytán bekövetkezett aggasztó helyzetben üzlet barátjának megrontása nélkül önmagát is megnyugtatva láthassa. Általában kutatjuk s azt hisszük, hogy már felfedeztük a hitel titkait, és mégis sokat kísértünk meg olyat, melyről megvagyunk győződve, hogy rosszul tesszük, vagy hogy tennünk nem kellett volna. De rendszeren a pillanat szorultsága és kétségbeesése kiragad az egészséges haladás szilárd vonalából, sőt sokakkal a csalóka jelen, s elveinek hajhászása elfelejteti a jövő valódi érdekeit, mely által nemcsak saját létünk anyagi, erkölcsi alapját kockáztatják, hanem az egyéni hitel megingatásával aláássák közhitelünket és veszélyeztetik a haza nemzetgazdasági fejlődését s lehető nagyságát. Oly igazságok ezek, melyek ellen olykor tudva s akarva, olykor véletlenül avagy a pillanatnyi veszély által zaklatva, olykor szándék nélkül a sors által kényszerítve, de mégis örökké vétünk, és e tévedések folytán épen akkor, midőn a hitelt megragadni óhajtjuk, rendszeren megingatjuk azon alapot, mely egy egészséges s önbiztosított hitel állományát képezi.

[Folyt. köv.]

Nyiltlevél

a sátoralja-ujhelyi választókerület választóközönségéhez.

Az „Egyetértés és Magyar Ujság“ 1875. jun. 9-én megjelent 58-ik számában (=) jegy alatt olvasható cikkben, alulírott, mint a sátoralja-ujhelyi

rint az újszülöttek kiáltása nem egyéb, mint a léleknek a természetbeni alarendeltsége feletti rémület. Sőt mi több, Kant maga is azt állítja, hogy az alig született gyermek kiáltása nem a jajveszékés hangjának jellegét viseli magán, hanem inkább a rémület és haragét, s hogy nem érzett fájdalom miatt kiált, hanem kedvetlenségéből, mely bizonyára onnan ered, hogy mozogni óhajtván, ez iránti tehetetlenségében a szabadság ellenébeni lebilincselést észleli. Valóban sajnos, hogy az ily esztelen állítások bölesészeti termékeknek tartatnak. „A gyermeki szellemnek testi szervezet és tehetékek által folyvást szükségkép föltételezett további fejlődése, érzéki uton oktatás, nevelés, példa stb. mérve szerint sokkal világosabban szól a lélek tárgyilagos keletkezése mellett, semhogy azt elméleti akadékoskodások által meg lehetne dönteni.“

„Míg az érzékek erőben és gyakorlatban nyerne, míg a külső benyomások felhalmozódnak és ismétlődnek, azalatt a gondolkodási tevékenységet vezető szervben, anyagi alapon lassankint megalakul a külvilág belső képe, megalakulnak a képzetek és fogalmak. Hosszu és fáradságos idő foly le, míg az ember teljes öntudatra ébred, míg lassankint megtanulja szerveit és tagjait határozott célokra használni, sőt csak addig is, míg magát az egyetemestől meg tudja különböztetni, míg magát személynek ismeri. A szellemi erejének teljes birtokában levő embert, szellemének e lassankénti és halk, részben öntudatlan növekvése, később azon elvetemültségre csábítja, hogy eredetét elfeledje, hogy anyját és a világot megvesse, s magát az ég közvetlen fiának tekintse, mint ki a megismerést szellemi ajándék gyanánt felülről nyerte. De ha csak egyetlen elfogulatlan pillantást vetne multjára, vagy azon szerencsétlenekre, kikből a természet egyik vagy másik érzékét elrablta, bizonyára más véleményre térne. Mit tud a vakon született a világozságról? Rá nézve éj és homály léte rendes állapot, hasonlólag azon

választókerület szabadelvű párti képviselőjelöltje, több oly vádakkal terheltem, melyek az évi harcz tisztességes fegyverein tulmenve, behatolnak az egyéni becsület szentélyébe s rágalmommá aljasulnak.

Általános ismert lévén a czimzett hírlapnak a hírlapirodalomban csak ritkán — kinövésképen — előforduló irálya, s különösen zempléni kuforításai nak megbízhatósága s egyéniségei; mint magán ember nem foglakoznám a czikkkel; de mint jelöltet s mint bírót az engem bizalmukkal megtisztelni óhajtó választók, különösen bírói állásom s a bírói testület iránt érzett erkölcsi kötelezettségem nyilatkozatra utal, hogy kijelentsem: miszerint az érdekelt czikben felhozott vádak a legalacsonyabb pártszenvédély-szülte rágalmak, s a tisztelt választóközönségre bízom, mint ti ezen vádak alaptalanságáról legközevetlenebb tudomással bír, annak megítélését, mely neme az elviharcznak, mely kinövése a sajtószabadságnak az, mely nem riad vissza a rágalmazástól, s az egyéni becsület szentélyébe orozva betolakodástól.

S.-a.-Ujhely, 1875. június 10.

MECZNER GYULA.

Nyilatkozat.

Az „Egyetértés és M. Ujság“ politikai napilap folyó hó 10-én megjelent 59. száma egy értesítést hoz a közjogi ellenzéknek e hó 6-án a „Diana“ termében megtartott szervezkedő gyűléséről. Az érintett tudósításnak eredetét illetőleg, hozzám sürűen intézett kérdezősködéseket, s minden nevenemlő összekötött találgatásokat megszüntetendő, ezennel kinyilatkozatom: hogy ama czikk nem az én tollamból került ki.

HORNYAY KÁLMÁN.

Különfélék.

Választási mozgalmak. Jóllehet eleendő óvatossággal jártunk el mult számunkban a képviselőjelöltek elősorolásánál, s már is oda vagyunk utalva, hogy közleményünket részben helyreigazítsuk, részben pedig kipótoljuk. Elsőben is: a megyaszói kerületben Potoczky cílenjelöltjeül Szányi Gyulát emlegetik; a sátoralja-ujhelyi kerületben pedig a függetlenségi párt jelöltje iránt más kombinációknak kellett helyt adni az illetők részéről, miután Szemere Miklós, folytonos gyengülése miatt a jelöltséget nem fogadta el. Ami kerületünkben a választási mozgalmakat illeti, mondhatjuk, alig észrevéve folynak, és épen nem szolgáltatnak okot oly méltatlan mint minden idomnélküli expektorációkra, amelyek az „Egyetértés“ hasábjain ugylátszik napi rendet foglaltak el. E közlemények illő megtorlására mi csak azért sem vállalkozhatunk, mert époló hangot kellene választanunk hozzá, mint a minő azoknak minden egyes során átvonul, hogy a tisz-

legalsóbb rendű állatokhoz, melyek nem bírnak szemekkel. Mit tud a siketen született a hangok, nyelvek, dallamok és zenéről? Rá nézve a világ örökké csendes, és e tekintetben egy fokon áll a szobalgygyel, mely hallszerek hiányában semmi zajra fel nem ijed. A siketnémák szegény szerencsétlen teremtmények, kik csak végtelen fáradsággal és hosszú idő folytán nevelhetők az emberhez csak némileg is hasonló szellemi állapotra. Hirzel beszéli, Meystre, egy 18 éves siketnémáról, kinek igen nagy tehetségei voltak, hogy végtelen fáradságba került vele a nyelv használatát megértetni. Meystre legelőször ezen szót: „Ami“ tanulta kimondani, mely egyszerűs mind az intézet egyik vakjának keresztneve volt. Valahányszor e szót kimondá, a vaknak hozzá kellett mennie. Nagy meglepetéssel tapasztalta ezt Meystre és azon fölfedezést tevő ily módon, hogy a beszéd segítségével bizonyos távolságból közlekedhetni. Istenről Meystrenek fogalma sem volt, és midőn azt meg akarták vele értetni, mindig fölesereítte Istent a nappal. Azért minden polgárisult állam törvényhozása a siketnémákat szellemi tehetségei gyöngeségei miatt, beszámítás alá nem esőknek nyilatkozattatta. Nem ritkán olvasunk hírlapokban oly szerencsétlen teremtmények nyomoru, teljesen állati állapotáról, kiket birvagy vagy kegyetlenség, gyermekkoruktól fogva sőtét magános helyekre csukott el és ott az emberi társaságon kívül és minden behatás nélkül, elrejtve tartott.“

„Ily lények testi és szellemi élete csak tengés, nem pedig emberileg kifejlődött lét, s ennek mind általános, mind különös fogalmait nélkülözik. Hol marad ily lényeknél, ha léteznek, az érzékföltötti szellem? Miért nem fejlődik ki, a külső gátló körülmények daczára saját ereje által, s miért nem gyözedelmeskedik a természet fölött? Oly emberek, kik első gyermekségüktől fogva, távol az emberi társaságtól, állatok között, erdőkben stb. nőttek föl, azt észlelték, hogy állati módon éltek és táplálko-

tességtud gunyirato hogy ala tömörebb egyéniség tisztel.

„E ban . h telep mu mulatság letti kir közönség megütkö fő bejár transpar das Hau ellen se szólaml vény . I ben, hol „G l ü c Ujhelybe Rákóczy mulatság k e l e t i e g y e d legkevé tályt, if sincs ok nagyon dom m horderé lanságnak (m volt me mert há kérdjük idei bál pedig a dezónek hogy fő már má (Beküld

T tisztelt embert vetkező nevű ta növend erkölcsi vezéri; finövend dom ez Tollama a szem kész ur rendele ségéből hátagi azon eg ségében a ténye bünt m közvet

tak, ne séglet, adták a az embe bizonyit ellen, akarták ép ugy megfon gileg s tanulna szülők világra tulajdon az embe pl. a p Andubo böző fés és déli közülm éneklő dallamo mesters oldalu hogy ké más sejt ellátott de oly és mézé akarták dekében állatok pedig je állatok.

Ez zékek a csak köz vezetik, mérve sz

tességtudó ember valamennyi érzékét föllátsa. Ama gunyiratok szerzője bizonyára nem gondolta meg: hogy alaptalan gyanúsításaival azon phalanxot még tömörebbé teendí, mely Mecner Gyula köztisztelt egyénisége köré csoportosulva, őt bizalmával megtisztel.

„Ehret das Handwerk!“ Székvárosunkban a hó 6-ikán a magyar-északkeleti vasuti gyártelep munkásszemélyzete a zöldben tartotta tavaszi mulatságát. A személyzetnek zászló s zenekar melletti kirándulásáról, a tágas sátorról, a kíváncsi néző közönség nagy tömegéről nem szólunk. Hanem igenis megütközésünket nem titkolhatjuk, midőn a sátor fő bejáró ajtaján belépve, a terem közepén egy transparent tünt szemünk elébe a felirattal: „Ehret das Handwerk.“ Ezen egészséges eszmésülte felirat ellen senki sem fog szólni; nem is a felirat ellen szállamlunk fel, hanem az illetők tapintatlan, törvény-hazafiságellenes eljárásukért. Szepesmegyében, hol az uralkodó nyelv német, ha a bányászok „Glück auf“-ját látjuk, nem csudálódhatunk; de Ujhelyben, e magyar, híres „Hegyalja“ nevet viselő Rákóczy-féle városban, egy társulat személyzetének mulatsága, mely társulat magát magyar-északkeleti vasutnak hivatta, hogy nyilvános helyen egyedül német felirat diszelegjen — ezt valóban legkevésbé sem hittük. A munkás személyzeti osztályt, ifjúságot, a megtörtént eseményért legkevésbé sincs okunk hibáztatni, mert hát abban a műhelyben nagyon tudják érvényesíteni e szavak: „nem tudom magyarául“ fel nem fogadasi, elbocsátási horderejét, végrehajtását. — De igen nagy tapintatlanságnak kell nevezniük az illető hivatalnok uraknak (mert hiszen engedély nélkül a multság nem volt megtartható) e tárgy iránti figyelmenlenségüket: mert ha már tetszett német feliratú jelvényt tétetni, kérdjük: miért nem tettek magyart is? hiszen az idei bál alkalmával volt elég magyar felirat? ezt pedig annyival inkább kellett volna az illető rendezőnek tenni, mivel tényleg bebizonyította volna, hogy fő-főjük — a tavaszi vizsga letétele után — már magyar feliratot is hajlandó felmutatni. — (Beküldetett.)

Tolesváról írják lapunknak: Különösen tisztelt szerkesztő ur! Minden valódi nemes keblű embert undorral vegyes borzalommal tölt el a következő eset: Vámosujfaluban bizonyos Tóth Lajos nevű tanító, közel egy éve, hogy az ottani zsenge növendékeket nem a komoly tudomány utain, de az erköletelenség legrutább, legborzasztóbb ösvényén vezérli; s fajtalan szenvedélyének zsákmányául a finövendékeket szemeli ki. — Borzasztó!! Undorodom ezen alávaló nemtelen tettek bővebb leírásától. Tollemtat méginkább beszennyezni vonakodom, s tilt a szemérem. — Ezen tanító, Kovács János ref. lelkes ur feljelentése folytán, most egyházi felsőbb rendelet következtében vámosujfalusi tanítói minőségéből kitétetett. Azonban Vámosujfalu egyháztárgjai s előjárósága, a kicsapátás daczára is, azon egyént még most is egyházuk hivatalos helyiségében türik, sőt akad szüle, ki tudomásával bírva a tényeknek, megengedi, hogy gyermeke ezen eleven bünt még most is látogassa. — Én, e dolgoknak közvetlen tudomására jutottam, a melyek önbeismere-

tak, nem volt más szellemi érzetök, mint a tápszükséglet, nem tudtak beszélni és semmi jelét sem adták amaz „isten szikrának“, mely állítólag az emberrel „vele születik.“ Az állatország is világos bizonyítékokat szolgáltat a világra hozott eszmék ellen, noha épen az állatok ugynevezett ösztönét akarták felhasználni azok bebizonyítására. Az állatok ép úgy gondolkodnak, tanulnak, megismernek és megfontolnak, mint az ember, csak hogy mennyiségileg sokkal kisebb mérvben. Az állatok ép úgy tanulnak, ép úgy képezik magukat környezetük, szülők stb. befolyása alatt, mint az ember, és világra hozott testi tehetékeik bizonyos szellemi tulajdonaik kifejlődését még inkább elősegítik, mint az embernél. Tapasztalták, hogy ugyanazon madarak, pl. a pintyok, különböző dallamokat énekelnek, és Andubon szerint, ugyanazon madárfajoknak különböző fészkeik vannak az Egyesült-Államok északi és déli részein. (Büchner). — De ki ne ismerné közülünk is azon szokást, hogy némely házaknál az éneklő madarakat kis kintornákkal tanítják egyes dallamokra, s ki ne hallotta volna már ily madár mesterséges énekét. A méhről állítják, hogy a hatoldalú sejték eszméje annyira vele van születve, hogy kénytelen ilyeneket építeni. De a méh olykor más sejtéket is rak, és ha mesterséges sejtékek ellátott méhkezt állítunk eléje, úgy van annyi esze, de oly kevés ösztöne, hogy a sejtépités felhagy és mézét a kész sejtékbe hordja stb. Még úgy is akarták az állatokat, a világra hozott eszmék érdekében felhasználni, hogy azt mondták, mikép az állatok is bírnak mint az ember, érzékek; sokszor pedig jelentékeny élesekkel, és mégis csak állatok.

Ezen ellenvetés csak látszólag alapos. Az érzékek a szellemi tulajdonoknak nem előidézői, hanem csak közvetítői; a külső benyomásokat az agyhoz vezetik, mely azokat befogadja, és anyagi erejének mérete szerint feldolgozva, újjáteremti; érzékek nélkül

rés, s hiteles felmutatható okmányok alapján is, elvitázhatatlan tényekül szerepelnek: kérem tisztelt szerkesztő urat ezen sorok nyilvános közlésére, intve a társadalmat és szülőket: óvják magukat ezen az emberi névre nem méltó fenevadtól. Célom végre, s főleg e nyilvánossá tétel által fölhívni egyszersmind az illető hatóság figyelmét is, melynek hatalmában s kötelességében áll a társadalmat az ilyen fekélyektől megtisztítani. — Szobonya Bertalan, tolesvai lakos.

A „kék macska“ levelese alatt étkező vendégeket csütörtökön estve egy közelében történt lövés ugyancsak megriaszította. E rendellenes eseményt pedig éppen egy rendőr követte el, aki egy állítólag arra kullogó veszett ebet akart elejteni. Az ily buzgalmat éppenséggel nem lehet megköszönnünk s fel is kérjük a kapitányságot: hogy a nálunk rendszeren uralgó egyiptomi sötétségben eféle dolgokat jövőre meg ne engedjen közegeink. A veszett ebek kétségkívül félelmetesek, de azokra emberek között golyós fegyverekkel vadászni oly orvosság, mely a betegségnél bizonyára rosszabb és veszedelmesebb is.

A közelebbi napokban nagy zivatarok vontak át környékünkön és helyenként tetemes károkat okoztak. Szerenese még, hogy e viharok jégese nélkül jelentkeztek s eképen a kár is leginkább az itt-ott megáradt patakok beiszapolásáról ered. A vetemények állása általában jónak mondható, s csupán a kapás növények maradtak kissé hátra, de az esőzés után ezek is helyrejönnek. Szőlő és gyümölcs a legszebb reményekre jogosítanak.

Megyénk képviselői, a gálszécsi és bodrogközi kerületen kívül, valamennyinek beszámoltak. Sennyey báró — mint értesülünk — e hó 15-én Leleszen ad számot választóinak.

A kataszteri munkálatok megindítására vonatkozólag a pénzügyminisztérium már megküldötte a részletes utasításokat a törvényhatóságoknak, községeknek s általában a kataszteri közegeknek, meghatározatván különösen az utasításokban a járási és községi becselő bizottságok teendői és hatásköre. A munka első részét képezi az ötvenes évek elején felvett telekjegyzőkönyvek jelen állapotának megvizsgálása, s ezután indulhat meg a kiigazítási munkálat. Hasonlólag kidolgozta és szétküldötte a pénzügyminisztérium az új adótörvények által kívánt adókiivetési munkálatokra vonatkozó utasításokat.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTHELEMÉR.

852. szám.
k. i.

Pályázat.

800 frt évi javadalommal egybenkötött kelcsei körjegyzői állomásra pályázat nyitattik; a pályázók felhivatnak: miszerint felszerelt kérvényeiket a választást megelőző nap déli 12 óráig alólírt-hoz adják be, valamint arról, hogy a választás f. évi júliushó 9-én reggeli 10 órakor Kelcse községében megejtetni fog. — hivatalosan értesítetnek.

Kelt Sztrópón, 1875-ik évi júniushó 4-ik én.

Füzesséry Gyula,

1-1.

sztrópói járásszolgabíró

e folyamat végbe nem mehet, s így minden szellemi ismeret legközelebb az érzékek forrásából ered; de a legélesebb érzékekkel is csak igen hiányosan megy végbe e folyamat, ha a gondolkodási készülék hiányos szervezete. „S így az agy működésének arányban kell állnia az agy tömegével.“ (Liebig). Az összehasonlító boncztan erre a legvilágosabb bizonyítékokat szolgáltatja és kimutatja, hogy az állatok egész sorozatán keresztül föl egész az emberig, mily állandó emelkedő arány uralkodik az agy anyagi összetétele, nagysága és szellemi ereje közt. Oly állatok, melyeknek tulajdonképi agyok nincsen, hanem e helyett csupán idegdúcok, vagy csak az agy durványával bírnak, egyáltalában a szellemi képesség legalsóbb fokán állanak és nagyrészt inkább tengődnek, mint élnek (hüllők és halak). Ellenben az ember, a szellemileg legmagasabban álló lény, általában úgy mint viszonylagosan a legnagyobb agygyal bír. Ha némely kevés állatnál, melyek a jelen teremtés legnagyobbjainak tartatnak, az összes agytömeg, az emberét mennyiségre nézve föltulmulja is, úgy ezen látszólagos szabálytalanság csakis azon agrészek tulnyomóságán alapszik, melyek mint a mozgás és érzés központi szervei, a testi idegrendszer kormányozzák, s melyek a bennök összefutó idegkötegek nagyobb mennyisége és vastagsága miatt természetesen nagyobb tömeget képeznek — míg az agynak, főleg a gondolkodás műveleteit vezető részén, egy állatnál sem érik el az emberi agy nagysági és alak arányait. Nem szabad tehát a vizsgálatnál megfedkezni arról, hogy az agy szellemi értékének meghatározásánál nem csupán annak nagyságát és súlyát, hanem egész anyagi szervezetét, tehát alakját, alkatát, belcséinek minőségét és vegyi összetételét is számba kell venni, miután mindenkor lehetséges, hogy valamely látszólagos szabálytalanság az egyik irányban pótló fejlettség által, a másik irányban kiegyenlítették.

Pályázat.

A s.-a.-ujhelyi népbank mint takarékpénztárnál megürült 600 frt. évi fizetéssel járó pénztárnoki állomásra pályázni kívánók, folyó júniushó 15-ik napjáig jelentkezésre felhivatnak.

1-1.

AZ IGAZGATÓSÁG.

1909. sz.

Tk. 187-5

Árverési hirdetés.

Alólírott királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint Löw Jakabnak Neumann Mózes ellen 1112 frt követelés s jár. erejéig végrehajtás alá vont 8290 frtra becsült ingatlanok, jelszül: az o.-liszka 206. 891. 892. és 474. számú tjkönyvben foglalt fekvőségek folyó 1875. júniushó 28-án d. u. 3 órakor mint második határnapon szükség esetén becsáron alól is O.-Liszka városa házánál el-fognak adatni.

Erről venni szándékozók azzal értesítetnek, miszerint a bánatpénz a becsérték 20 %, mely készpénzben vagy takarékpénztári könyvecskében letehető.

Végre a ptrt. 433. és 466. §§-aihoz képest, kik tulajdoni igényt érvényesíthetni vélnék, felhivatnak, hogy kereseteiket a hirdetemny közzétételének utolsó napjától számítva 15 nap alatt ezen telekkönyvi hatóságnál nyújtsák be.

Kelt Tokajban a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól 1875. május 24.

Séra István,

kir aljárásbíró.

1-2

ELSŐ MAGYAR-GÁCSORSZÁGI VASÚT.

Hirdetmény.

Az első magyar-gácsországi vasut részvényeseinek negyedik rendes közgyűlése 1875. évi június 22-én d. e. 10 órakor Bécsben az első ausztriai kereskedelmi és iparkamara teremében (Stadt, Herrengasse 11. szám) fog megtartatni.

Napirend:

1. Az 1874. évi üzletjelentés;
2. az igazgatótanács jelentése a mind a két magas kormányal folytatott tárgyalások állásáról, valamint e részbeni javaslatok;
3. a számvizsgáló bizottmány jelentése az 1874-évi számadások átvizsgálásáról;
4. 6 igazgatótanácsi tagnak megválasztása;
5. az 1875. évi számadások megvizsgálására kiküldendő vizsgáló bizottságnak megválasztása.

Azon tisztelt részvényes urak, kik legalább 25 részvény birtokában vannak s szavazási jogokkal élni szándékoznak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 40. és 42. §-a értelmében részvényeiket legfeljebb 1875. évi június 14-ig az első magyar-gácsországi vasut pénztáránál (Kolingasse 17. sz.) vagy cs. k. szab. osztrák hitelintézet számvéveségénél Bécsben két számszerint sorozott és a benyújtó által aláírt jegyekkel, melyek mindkét hivatalban ingyen adatnak ki, benyújtani sziveskedjenek. Ezen jegyzéknek egyik példányát a benyújtó a közgyűlésre érvényes igazolvánnyal együtt átveheti, mely előbbinek visszafeladása mellett a részvények a közgyűlés után visszaadatul fognak.

Meghatalmazás esetében a hitelesített, vagy legalább két tanu által láttamozott meghatalmazvány legkésőbb két nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában bemutatandó.

Bécsben, 1875. évi május 20-án,

AZ IGAZGATÓTANÁCS.

[Utánnomat nem díjaztatik.]

3-3.

Haszonbérbe adandó

Zemplénmegyében Kassához és Sátoralja-Ujhelyhez 6, Homonnához és Varannóhoz 2, a vasuti állomáshoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, országut mellett fekvő Rákócz helységében helyezett tagosított birtok, mely áll körülbelől 1100 hold jól mivelt szántóföld, rét és belsőségből, tágas és szilárd lak, gazdasági és szeszgyári épületekből és regale-jövedelmekből, jövő 1876-ik évi januárhó 1-től fogva haszonbérbe kiadandó.

A haszonbéri feltételek iránt értekezhetni Grün Albert tisztartónál Udván.

3-3

Alólírott földbirtokrai kölcsönök közvetítésével bizatván meg, — midőn ezt a t. cz. földbirtokosoknak figyelmébe ajánlja, — egyuttal a kölcsönt igénybe vevőknek becses tudomásukra hozza, hogy a kölcsön-töke 32 év alatt 7% százalék visszafeladással végképen letörlesztetik, s hogy a kölcsönvevők a birtokra vonatkozó okmányokon kívül semmi költséget fedezni nem kötelesek, a mérsékelt közvetítési díjt is csak a kölcsön megkapása után tartoznak fizetni.

Ajánlván a kölcsönnek gyors kieszközését, a földbirtokosok becses megbízatását tisztelettel kéri:

12-20

Schön József, S.-a.-Ujhelyben.

Meghívás.

Az első s.-a.-ujhelyi gőzmalom részvény-társaság részvényes tagjai a f. 1875. évi június 20-ik napján délelőtt 10 órakor, a helybeli takarékpénztár helyiségében tartandó **rendkívüli közgyűlésre** tisztelettel meghívottnak.

Tárgy:

A gőzmalom-társulat fel vagy fel nem oszlása és ebből kifolyólag ügyei iránti végleges intézkedés.

2-2.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Gőzcséplőgépre

előnyös feltételek mellett, cséplést keres

LESZIH MIKSA

gazd. gépgyáros

Miskolcson.

Bővebb felvilágosítást szerezhetni

Ligeti Bertalannál,
S.-a.-Ujhelyben.

1-3.

Pénz előleget

Sorsjegy-, letéti- és zálogjegyek, arany, ezüst, fizetési iv és minden egyéb értékre **legjutányosabb áron** szolgáltat

WEINSTEIN ALBERT,

S.-a.-Ujhelyben.

3-32.

Eladó

egy 8 lóerőre készült gőzcséplőgép.
Bővebb értesítést ad

Feldmann J.
Tolcsván.

1-2.

**Legjobb minőségű
Vizálló cément**

Benczur Eperjesi cémentgyárából

Mogyoróskán [Hanusfalvi posta].

Kapható:

Ujhelyt: Rácz Bertalan urnál; Homonnán: Sándor Péter urnál; Kisvárdán: Grosz Bernát urnál; Tállyán: Mariancsik urnál; Vás.-Naményban: Lind Sámuel urnál. 4-20.

S.-a.-Ujhelyben az ó-híd utczában 693. sz. alatt **bor és sörkereskedést** nyitottam, melyben mindennemű kifizető hegyaljai aszu, szomorodni, valamint veres borok itezés és meszelyes pécsettél üvegekben 20 krtól 3 frtig kaphatók. Megrendelések helybe úgy mint vidékre gyorsan és pontosan teljesítenek.

Deutsch Herman,
borkereskedő.

2-2.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált, méregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi bőrt minden sérüléstől megmenteni, utóbajoktól megóvni és szépséget s ifúságot biztosítani. Ha a Ravissante naponként egyszer az ujjhegygyel az arcra vagy más testrésze dörzsöltetik, már a törülközés után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arcon támadt ránczok és himlőhegyek elsimítottak. A Ravissante ifju arczsint idéz elő, a bőrt fehériti, frissíti és finomítja; eltávolít legrovidebb idő alatt szep- lőt, májfoltokat, orvörösséget, s a bőr minden tisztátalanságait.

Már az első kísérlet után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak Dr. LEJOSSE világhírű „Ravissante“-ját használni.

Egy üvegtok ára 1 forint 50 krajczár.

Kapható nagyban és kicsinyben Budapest: **Dr. Lejosse** főraktárában, király-utca 15. sz. l. e. 19. és S.-a.-Ujhelyen: **Pintér Ferencz** ur gyógyszerárán.

Vidéki rendelmények a legszigorubb titoktartás biztosítása mellett utánvétellel eszközöltenek. [8-25.]

Midőn családi viszonyaim arra kénytetnek, hogy S.-a.-Ujhely városát elhagyva **35 éven át fennállott üzletemet abbahagyjam**, szívélyes üdvözlettel veszek búcsút ismerőseimtől, kik az üzleti összekötés bizalmával tiszteltek meg. Fogadják őszinte köszönetem nyilvánítását számos jóakaróim, kik folytonos részvétellel s szíves támogatásukkal lebetővítették, hogy üzletem jó hírnevét oly hosszú időn át megővhattam. Bátorodom emellett azon kérelemmel járulni hozzájuk, hogy az irántam tanusított bizalomban részesíték utódaimat **Baumgarten növények** is, kik ek buzgalmáról-, izléséről és ügyességéről üzletemben a legjobb meggyőződést szereztem, s kiket ennélfogva a legjobb lelkiismerettel kegyeikbe melegen ajánlok.

Sátoralja-Ujhely, 1875. május 6.

MEZEI (GRÜNFELD) IDA.

Ez alkalommal alóltartak bátorokodunk a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni: mi szerint sikerült nekünk a **fént érintett női-divatüzletet az üzleti helyiséggel együtt t. Grünfeld Ida asszonyságtól átvenni**, s miután ezen üzletben több évi gyakorolokodásunk után fént tisztelt főnökünk általán ismert szakavatottság s a tisztelt vevők iránti előzékenységet s pontosságát elsajátítani alkalmunk volt; reménylünk, hogy a n. é. közönség pártolását — mit kiérdemelni minden körülmények közt igyekezni fogunk — tőlünk sem vonja meg.

3-3.

Baumgarten növények.

ELSŐ BÉCSI KARTON-NYOMDAGYÁR

sátoralja-ujhelyi 27 kros fiókja.

Tisztelettel van szerencsénk tudatni, hogy több oldalról nyilvánított óhajtsáknak megfelelőleg;

Sátoralja-Ujhelyben egy fiókraktárt

állítottunk fel legjobb hitelű bécsi gyári üzletünkéből, melynek vezetésével

SCHÖN SÁNDOR urat biztuk meg,

az ott található különféle cikkek, melyeknek minősége- s szilárdságáról kezeskedünk, egyenlő árban

27 krajczárjával

válogatva darab-, rőf- és páronként kaphatók.

Gazdag választéku áru-raktárunk kicsinyben összefoglalva a következő: **Kosmanosi és francia perkal, ingkelme és jakonet tutorezicz** mindenféle szíubén, fehér hálófűggönyök, török hálókabátszövetek, sima vonalzott és skót kockás **gyapju-ruhakelmék** és flanel-barchetek, popelin, rips, diajonal mindenféle színben, imitations és paleros, továbbá $\frac{1}{4}$ és $\frac{3}{8}$ vásznak minden kigondolható nembén, valamint mangorolatlan fonalváson, székreas, házi bő. és családi vászon, fehér atlasz-grádlí ágyneműekhez, színes ágy-kanavász, len-damaszt törülközők és asztalkendők, mátráz és szofa-grádlí $\frac{1}{4}$ és $\frac{3}{8}$ széles fehér chiffon és ingekhez való sirting, párnatokok, és nehéz nanking selyem nyakravalók és collierek mindenféle foglalmányban, férfiak és nők részére, férfi és női **harisnyák, keztük, len és batiszt zsebkendők**, különösen mindennemű kézmű- és szövött-árak, továbbá mindenféle nehéz és széles moire, creditor, fail, atlasz- és bársony-szallagok, valamint minden e nembe vágó cikkek, női pipere s **confectio-tárgyak**; minden igyekezetünk oda leend irányozva, hogy mindenkor a legujabb és izlésteljes tárgyakkal szolgálhassuuk. Emellett fiókraktárunkban egy külön osztályt rendezünk be, melyben minden Bécsből eszközözendő bizomány költségmentesen, csupán a postaköltségek megtérítése mellett, t. vevőink érdekében teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan és legjobban eszközöltenek.

Szíves pártolást kérve, maradunk teljes tisztelettel

Első bécsi

karton-nyomdagyar

S.-a.-Ujhelyben, Schön Sándor urnál.

11-20.

S.-a.-Ujhely. A „Zemplén“ nyomdája.

Beiss B. Főraktár: **Maager W.** urnál
Budapest, király-utca 46. Bécs, III Heumarkt 3.
Fiók-raktár Budapest: **Heyek Adolf** ur fiók-üzletében, 3 krosna-utca 9. sz.

Beiss B. Főraktár: **Maager W.** urnál
Budapest, király-utca 46. Bécs, III Heumarkt 3.
Fiók-raktár Budapest: **Heyek Adolf** ur fiók-üzletében, 3 krosna-utca 9. sz.

Sát
Egés
Félév
Negy
Bé
csa
A ke
A háro
Má s e
Körr
1875.
érvény
kellő
hatósá
nom ig
zendő
a kir.
megsz
törvé
városi
a fele
megbi
kiállt
denko
be; eg
ebbeli
tett k
lapito
sági t
tassan
tetni
által
jesítés
alatt
esetei
ellátó
hatlan
fizetés
teljes
birság
felügy
vigalm
előad
SS-ai
vállal
módo
feltétl
róság
lői a
tanul
kalm
vény
kezdv
illeték
ges be
közlöt
tént
7-ik s
gedély
lalkoz
szerü
bélyeg
eszköz
rosi ha
10. s-
bálys
egyen